

Pohde

Pohjois-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Lähisuhdeväkivallan ehkäisyyn suunnitelma

**Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen
lähisuhdeväkivallan ehkäisyyn suunnitelma 2024-2025**

Hyvinvointisuunnitelman liite

Sisällys

- **Johdanto**
- **Lähisuhdeväkivallan ehkäisyä ohjaavat tekijät**
- **Lähisuhdeväkivalta Suomessa ja Pohjois-Pohjanmaalla**
  - Lähisuhdeväkivalta Suomessa
  - Lähisuhdeväkivalta Pohjois-Pohjanmaalla
  - Aikuisten välinen lähisuhdeväkivalta Pohjois-Pohjanmaalla
  - Lasten ja nuorten kokema lähisuhdeväkivalta Pohjois-Pohjanmaalla
- **Keskeiset käsitteet ja määritelmät**
  - Mitä tarkoitetaan lähisuhdeväkivallalla?
  - Väkivallan monet muodot
- **Miten ehkäisemme lähisuhdeväkivaltaa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella 2024-2025?**
  - Tavoite koordinaation rakenteelle
  - Lähisuhdeväkivallan ehkäisyn suunnitelma vuosille 2024-2025
- **Vinkkejä ja ideoita lähisuhdeväkivallan ehkäisyyn**
  - Vinkkejä ja ideoita lähisuhdeväkivallan ehkäisyyn
  - Suunnitelman valmisteluun osallistuneet henkilöt ja tahot
- **Palautteet ja niihin vastaaminen**
  - Palaute: Suunnitelmassa onnistuneena ja hyvänä pidettiin
  - Palaute: Miten suunnitelmaa tulisi muuttaa?
- **Liitteet**
  - Aikuisten kokema lähisuhdeväkivalta
    - Lähisuhdeväkivallan tai –uhkailun kohteeksi joutuneet Pohjois-Pohjanmaalla vuonna 2020
    - Fyysistä tai henkistä lähisuhdeväkivaltaa kokeneiden osuus Pohjois-Pohjanmaalla 2022
  - Lasten ja nuorten kokema fyysinen väkivalta
    - Lasten ja nuorten kokema fyysinen väkivalta vanhempien tai muiden huolta pitävien taholta vuonna (%) – keskiarvo vuoden 2019, 2021 ja 2023 kouluterveyskyselyistä
  - Lasten ja nuorten kokema henkinen väkivalta
    - Lasten ja nuorten kokema henkinen väkivalta vanhempien tai muiden huolta pitävien taholta vuonna (%) – keskiarvo vuoden 2019, 2021 ja 2023 kouluterveyskyselyistä

Johdanto

Lähisuhdeväkivalta vaikuttaa haitallisesti sekä yksilöllisissä ylisukupolvisissa ketjuissa, että yhteiskunnallisesti heikentäen kansalaisten terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta. Väkivallan uhrin terveydenhuollon kustannukset vuodessa ovat merkittävästi suuremmat kuin muilla ja lapsena koettu väkivalta lisää sosiaalipalvelujen ja terveystalvelujen kustannuksia aikuisena 50 prosenttia.

Lähisuhdeväkivallan ehkäisemiseksi tarvitaan suunnitelmallista työtä, riittävää osaamista ja palveluita, sekä toimivia rakenteita. Tässä lähisuhdeväkivallan ehkäisyn suunnitelmassa käymme läpi niitä toimia, joiden avulla pyrimme ehkäisemään lähisuhdeväkivaltaa Pohjois-Pohjanmaalla. Suunnitelman työstämiseksi on järjestetty yhteistyökumppaneille työpajoja ja hyödynnetty vaikuttamistoimielimiltä sekä asukastilaisuuksista saatuja näkemyksiä.

Lähisuhdeväkivallan ehkäisyä ohjaavat tekijät

Lanzaroten sopimuksen kansallinen toimeenpanosuunnitelma vuosille 2022-2025, [linkki tässä.](#)

- Sopimuksen mukaan jokaisella lapsella on oikeus sellaisiin suojelutoimenpiteisiin, joita hänen asemansa alaikäisenä sekä perheensä, yhteiskunnan ja valtion jäsenenä vaatii.
- Sosiaali- ja terveysministeriön tekemä toimeenpanosuunnitelma sisältää 33 toimenpidettä väkivallan ehkäisyyn, lasten suojeluun väkivallalta sekä kansallisen ja kansainvälisen yhteistoiminnan edistämiseen seksuaalista riistoa ja seksuaaliväkivaltaa vastaan.

Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelma vuosille 2022-2025, [linkki tässä.](#)

- Sopimuksen tarkoituksena on naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäiseminen ja poistaminen, väkivallan uhrien suojeleminen sekä väkivallan tekijöiden saattaminen teoistaan edesvastuuseen.
- Toimeenpanosuunnitelma sisältää pitkän ajan tavoitteita sekä 36 vuosina 2022-2025 toteutettavia toimenpiteitä, joilla pyritään muun muassa tunnistamaan ja puuttumaan perheväkivaltaan ja naisiin kohdistuvaan väkivaltaan.

Hallitusohjelma 20.6.2023, [linkki tässä.](#)

- Hallitusohjelmassa sitoudutaan torjumaan väkivallan eri muotoja määrätietoisesti, monin tavoin.
- Naisiin kohdistuvaa väkivaltaa, sekä perhe- ja lähisuhdeväkivaltaa torjutaan vahvistamalla ennaltaehkäisyä ja tunnistamista erityisesti viranomaisissa, kunnissa ja hyvinvointialueilla.
- Lisätään edellytyksiä tunnista ja puuttua poikiin ja miehiin kohdistuvaa väkivaltaa.
- Lisätään uhrien tietoisuutta mahdollisuuksista saada suojelua ja turvaa
- Tunnistetaan ja torjutaan kunniaan liittyvää väkivaltaa
- Hallitus arvioi kuntia ja hyvinvointialueita velvoittavan lainsäädännön tarvetta väkivallan ehkäisyn ja väkivallan vastaisen työn rakenteiden vahvistamisessa.

YK:n lapsen oikeuksien komitean suositukset Suomelle 2.6.2023, [linkki tässä.](#)

- Komitea antanut suosituksen muun muassa lapsiin kohdistuvan väkivallan, sekä seksuaalisen riiston ja hyväksikäytön ehkäisystä

Perustuslaki 11.6.1999/731, [linkki tässä.](#)

- Jokaisella on oikeus henkilökohtaiseen turvallisuuteen ja koskemattomuuteen.
- Julkisen vallan on turvattava jokaisen perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

Sosiaalihuoltolaki 30.12.2014/1301, [linkki tässä.](#)

- Hyvinvointialueiden täytyy järjestää sosiaalipalveluja lähisuhde- ja perheväkivallasta sekä muusta väkivallasta, hyväksikäytöstä ja kaltoinkohtelusta aiheutuvaan tuen tarpeeseen
- Hyvinvointialueiden tulee varmistaa palveluissaan lasten turvallinen kasvuympäristö, sekä henkinen ja fyysinen koskemattomuus.
- Hyvinvointialueiden tulee rakenteellisen sosiaalityön avulla tehdä tavoitteellisia toimia ja toimenpide-ehdotuksia sosiaalisten ongelmien ehkäisemiseksi.

THL: Ohjeet kunnille ja hyvinvointialueille lähisuhdeväkivallan ehkäisyn koordinaattorakenteiden ja lähisuhdeväkivallan vastaisen työn järjestämiseksi, [linkki tässä.](#)

- Jokaiselle hyvinvointialueelle tulisi nimetä poikkihallinnollinen lähisuhdeväkivallan ehkäisyn työryhmä
- Lähisuhdeväkivallan ehkäisyyn tulee tehdä toimintaohjelma, jonka toteutumista seurataan
- Lähisuhdeväkivallan ehkäisyn tavoitteet kirjataan osaksi hyvinvointisuunnitelmaan ja niitä seurataan osana hyvinvointikertomusta
- Henkilöstön osaamistarpeita kartoitetaan ja ammattilaisille tarjotaan koulutusta

Pohde

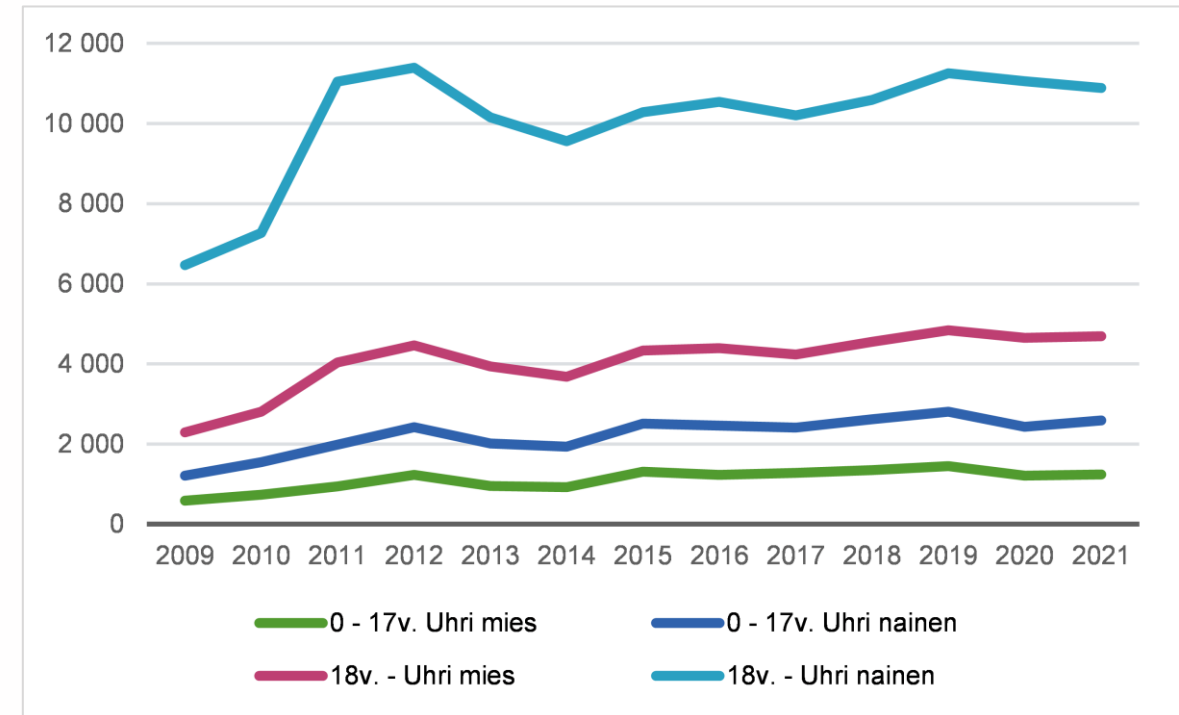
Pohjois-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Lähisuhdeväkivalta Suomessa ja Pohjois-Pohjanmaalla

Lähisuhdeväkivalta Suomessa

- Vuonna 2022 8,4 % naisista ja 5,2 % miehistä ilmoitti kokeneensa fyysistä tai henkistä väkivaltaa kuluneen vuoden aikana kyselystä. Asian yhteydessä on huomioitava, että tutkimusten mukaan osa miehistä jättää kertomatta kokemastaan väkivallasta.
- Alaikäisiin kohdistuneet perheväkivaltatapaukset ovat lisääntyneet.
- Kansallisen arvion mukaan 16-74 –vuotiaista asukkaista moni kokee väkivaltaa nykyisessä parisuhteessaan: 19 % henkistä väkivaltaa, 6 % fyysistä väkivaltaa tai sen uhkaa ja 1 % seksuaalista väkivaltaa.

Pari- ja lähisuhdeväkivallan uhrin iän ja sukupuolen mukaan, vuosina 2009–2021.

Lisätietoa: THL lähisuhdeväkivalta 2021 tilastoraportti, [linkki tässä](#). Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointikertomuksen liite – Arjen turvallisuus, [linkki tässä](#), Sotkanet/THL Terve Suomi –tutkimus. Tilastokeskus Sukupuolistunut väkivalta ja lähisuhdeväkivalta Suomessa 2021, [linkki loppuraporttiin](#).

Lähisuhdeväkivalta Pohjois-Pohjanmaalla

- Poliisi sai vuonna 2022 vähemmän perheväkivaltatehtäviä hätäkeskuksesta kuin vuonna 2021, rikosilmoituksia perheväkivallasta on kuitenkin kirjattu aiempaa enemmän.
- Poliisin ilmoituksia perheväkivallasta vuonna 2022 oli yhteensä 462 kappaletta ja vuonna 2021 444 kappaletta.
- Rikosilmoitusten kasvun määrä johtuu siitä, että poliisi on kyennyt tunnistamaan kotihälytystehtävillä lähisuhdeväkivallan entistä tehokkaammin.
- Rikosilmoituksissa asianomistajina olleiden henkilöiden määrässä ei ole juurikaan muutoksia.

Lisätietoa ja lähteet: Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointikertomuksen liite – Arjen turvallisuus, [linkki tässä](#). Sotkanet/THL, Terve Suomi –tutkimus, Sotkanet/THL kouluterveyskysely

Lapset ja lapsiperheet

- 4-5 –luokkalaisista 15,6 % kertoi joutuneensa heistä huolta pitävän fyysisen väkivallan uhriksi vuonna 2023.

Nuoret

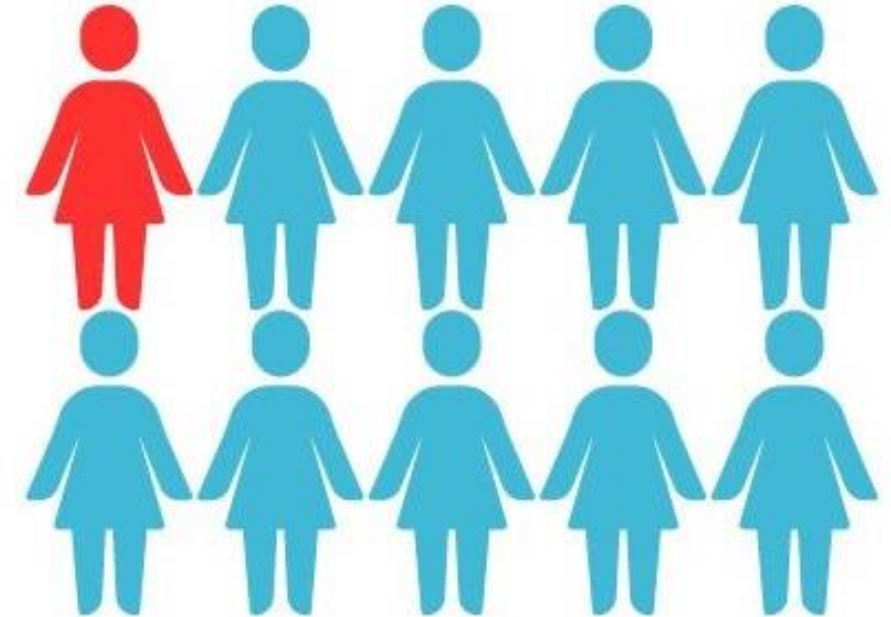
- 8-9 –luokkalaisista 10,9 % kertoi joutuneensa heistä huolta pitävän fyysisen väkivallan uhriksi vuonna 2023.

Nuoret aikuiset, työikäiset ja ikäihmiset

- Työikäisistä 7,8 % on kokenut lähisuhdeväkivaltaa vuonna 2022.
- Ikäihmisistä 4,1 % on kokenut lähisuhdeväkivaltaa vuonna 2022.

Aikuisten välinen lähisuhdeväkivalta Pohjois-Pohjanmaalla

- Lähisuhdeväkivalta on lisääntynyt Pohjois-Pohjanmaalla vuodesta 2020 vuoteen 2022.
- Pohjois-Pohjanmaalla aikuisten välisen lähisuhdevälistä lähisuhdeväkivaltaa koki vuonna 2022 6,8 % väestöstä, samoin kuin koko maassa keskimäärin
- 10,7 % 20-64 –vuotiaista naisista on kokenut lähisuhdeväkivaltaa vuonna 2022
- Ikäihmisistä 4,1 % on kokenut lähisuhdeväkivaltaa vuoden 2022 aikana. Ikäihmisten kokeva lähisuhdeväkivalta on lisääntynyt Pohjois-Pohjanmaalla vuodesta 2020 vuoteen 2022.
- Tarkemmat tilastot aikuisten välisestä lähisuhdeväkivallasta liitteissä.
  - Aikuisten tuloksia emme näe kuntakohtaisesti muiden kuin Oulun osalta (tilastot TerveSuomi –kyselystä) johtuen kuntien liian pienestä otoksesta.

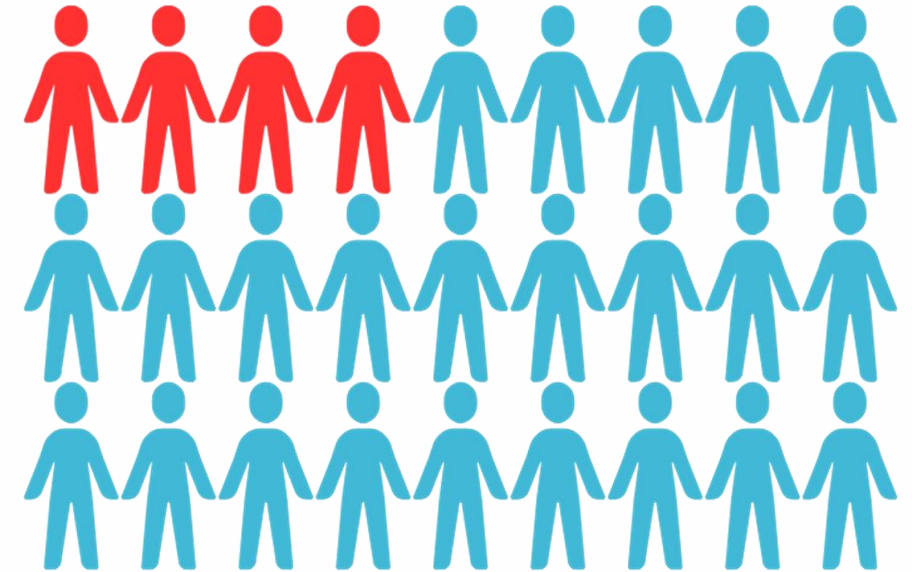
Noin joka kymmenes 20-64 –vuotias nainen, on kokenut fyysistä tai henkistä lähisuhdeväkivaltaa Pohjois-Pohjanmaalla vuonna 2022

Lähde: Sotkanet/ THL Terve Suomi -tutkimus

Lasten ja nuorten kokema lähisuhdeväkivalta Pohjois-Pohjanmaalla

- Pohjois-Pohjanmaalla moni lapsi- ja nuori on kokenut fyysistä väkivaltaa vanhempien tai huolta pitävien taholta
  - 4-5. luokkalaisista 14,7 %, 8-9. luokkalaisista 11 %
  - Ammatillisen oppilaitoksen 1-2. luokan opiskelijoista 6,1 %, lukion 1-2. luokan opiskelijoista 6,8 %
- Lapsista ja nuorista 4-5.luokkalaisista eniten fyysistä väkivaltaa kokevat pojat, myöhemmissä ikäluokissa tytöt.
- Eniten fyysistä väkivaltaa Pohjois-Pohjanmaalla kokevat 4-5 –luokkalaiset pojat, 17,3 %
- Pohjois-Pohjanmaan lapset ja nuoret kokevat paljon henkistä väkivaltaa vanhempien ja huolta pitävien taholta
  - 4-5. luokkalaisista 20,5 %, 8-9. luokkalaisista 26,9 %
  - Ammatillisen oppilaitoksen 1-2. luokan opiskelijoista 21,5 %, lukion 1-2. luokan opiskelijoista 28,5 %
- Kaikissa ikäluokissa tytöt kokevat poikia enemmän henkistä väkivaltaa
- Eniten henkistä väkivaltaa kokevat 8-9 –luokkalaiset tytöt, 37,3 %
- Kuntakohtaisia eroja lähisuhdeväkivallan esiintyvyydessä on. Selvää on, että kaikissa Pohjois-Pohjanmaan kunnissa esiintyy lapsiin ja nuoriin kohdistuvaa lähisuhdeväkivaltaa.
- Liitteissä tarkemmat tilastotaulukot. Taulukoissa on merkattu punaisella ne kunnat, joiden luvut ylittävät Pohjois-Pohjanmaan luvun keskimäärin.

Jos 4-5. luokkalaisten koululuokassa on 27 oppilasta, tilastollisesti heistä noin 4 on kokenut fyysistä väkivaltaa vanhempien ja huolta pitävien taholta

Lähde: Sotkanet/ THL Kouluterveyskyselyiden 2019, 2021 ja 2023 keskiarvot

Pohde

Pohjois-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Keskeiset käsitteet ja määritelmät

Mitä tarkoitetaan lähisuhdeväkivallalla?

- Väkivaltaa, jossa tekijä ja uhri ovat olleet keskenään läheisessä suhteessa.
- Voi kohdistua nykyiseen tai entiseen kumppaniin, lapseen, lähisukulaiseen tai muuhun läheiseen. Tyypillistä on, että vaikuttaa koko uhrin lähipiiriin.
- Tapahtuu tyypillisesti kodeissa ja jää usein piiloon.
- Vuodesta 2021 lähtien, lievätkin pahoinpitelyt lähisuhteissa ovat olleet virallisen syytteen alaisia.

Perheväkivalta

- Yksi perheenjäsen kohdistaa väkivaltaa toiseen.
- Poliisin kotihälytysten tehtävälaji. Käytetään rikosten luokittelussa.

Parisuhdeväkivalta

- Läheisessä parisuhteessa tapahtuvaa väkivaltaa. Jatkuessaan muuttuu usein rajummaksi ja seuraamuksiltaan vakavammaksi.
- Häpeä ja syyllisyys voivat monilla uhreilla olla este avun hakemiseen ja väkivaltaisesta suhteesta irtautumiseen.

Seurusteluväkivalta

- Nuorten parisuhteissa tapahtuvaa väkivaltaa.
- Eroaa parisuhdeväkivallasta erityisesti siinä, että nuorilla on vielä keskeneräiset kognitiiviset ja emotionaaliset taidot.

Lähde ja lisätietoa: [Lähisuhdeväkivalta - THL](#)

Väkivallan monet muodot

Fyysinen väkivalta

- Henkilön ruumiillisen koskemattomuuden tahallinen loukkaus.
- Esimerkiksi töniminen, lyöminen, potkiminen, tukistaminen, pään hakkaaminen, raapiminen, repiminen, ravistelu, ampuma- tai teräaseen käyttö.

Henkinen väkivalta

- Henkilön psyykkisen hyvinvoinnin tahallinen vahingoittaminen.
- Esimerkiksi alistaminen, arvostelu, nimittely, vähättely, mitätöinti, huomiotta jättäminen, halveksunta, kontrollointi, sosiaalisen kanssakäymisen rajoittaminen, voimakas mustasukkaisuus, eristäminen tai itsemurhalla uhkaaminen.

Seksuaalinen väkivalta

- Henkilön seksuaalisen koskemattomuuden tai itsemääräämisen tahallinen loukkaaminen tai seksuaalinen hyväksikäyttö tai riisto.
- Esimerkiksi raiskaus, raiskauksen yritys tai seksuaalisen kanssakäymisen eri muotoihin painostaminen tai seksiin pakottaminen, seksuaalinen halventaminen, pornografiaan pakottaminen, ehkäisyn käytön kieltäminen, aborttiin pakottaminen, seksuaalisen itsemääräämisoikeuden rajoittaminen tai altistaminen ikätasoon kuulumattomaan seksuaalisuuteen tai seksualisoituneeseen ilmapiiriin.

Väkivallan uhka

- Henkilön uhkailu, pelottelu tai kiristäminen väkivallalla.
- Esimerkiksi fyysisellä tai seksuaalisella väkivallalla uhkailu, pelottelu ja kiristäminen.

Taloudellinen väkivalta

- Henkilön taloudellisiin asioihin liittyvän itsemääräämisen tahallinen loukkaaminen tai rajoittaminen.
- Esimerkiksi itsenäisen rahankäytön estäminen, taloudelliseen päätöksentekoon osallistumisen estäminen tai pakottaminen omien rahojen antamiseen toisen käyttöön.

Lähde ja lisätieto: [THL. Turvakotipalvelujen kansalliset laatusuositukset. 5/2019.](#)

Laiminlyönti

- Henkilön jättäminen vaille hoitoa, apua tai huolenpitoa tilanteissa, joissa hän on niistä riippuvainen.
- Esimerkiksi lapsen, vammaisen henkilön tai vanhuksen ravinnon, lääkityksen tai valvonnan laiminlyönti.

Kulttuurinen tai uskonnollinen väkivalta

- Henkilön kulttuuriin, vakaumukseen tai uskonnon harjoittamiseen liittyvän itsemääräämisen tahallinen loukkaaminen tai rajoittaminen.
- Esimerkiksi uskonnolliseen vakaumukseen pakottaminen, uskonnon harjoittamisen kieltäminen tai väkivallan käyttö uskontoon tai kulttuuriin viittaamalla.

Vaino

- Pelkoa tai ahdistusta aiheuttava toistuva ja tahallinen uhkailu, seuraaminen, tarkkailu tai muu näihin rinnastettava toiminta.
- Esimerkiksi toistuvat, ei toivotut yhteydenotot, seuraaminen, tarkkailu tai perättömien tietojen levittäminen.

Väkivallalle altistuminen

- Väkivallan näkeminen tai kuuleminen, väkivallan pelossa eläminen tai väkivallan seurauksien kokeminen.

Kunniaan liittyvä väkivalta

- Henkilöön kohdistuva väkivalta tilanteessa, jossa kyseistä henkilöä epäillään yhteisöllisten siveysperiaatteiden loukkaamisesta.
- Kunniaan liittyvä väkivalta liittyy ajattelutapaan, jonka mukaan kunnia on koko perheen tai suvun yhteinen asia. Kunnia väkivalta voi ilmetä väkivallan erilaisina muotoina, esimerkiksi rajoittamisena, eristämisenä, uhkailuna, pakottamisena tai fyysisenä väkivaltana.

Kemiallinen väkivalta

- Henkilön fyysisen tai psyykkisen hyvinvoinnin tahallinen vahingoittaminen lääkkeillä, päihteillä, kemikaaleilla tai liuottimilla.

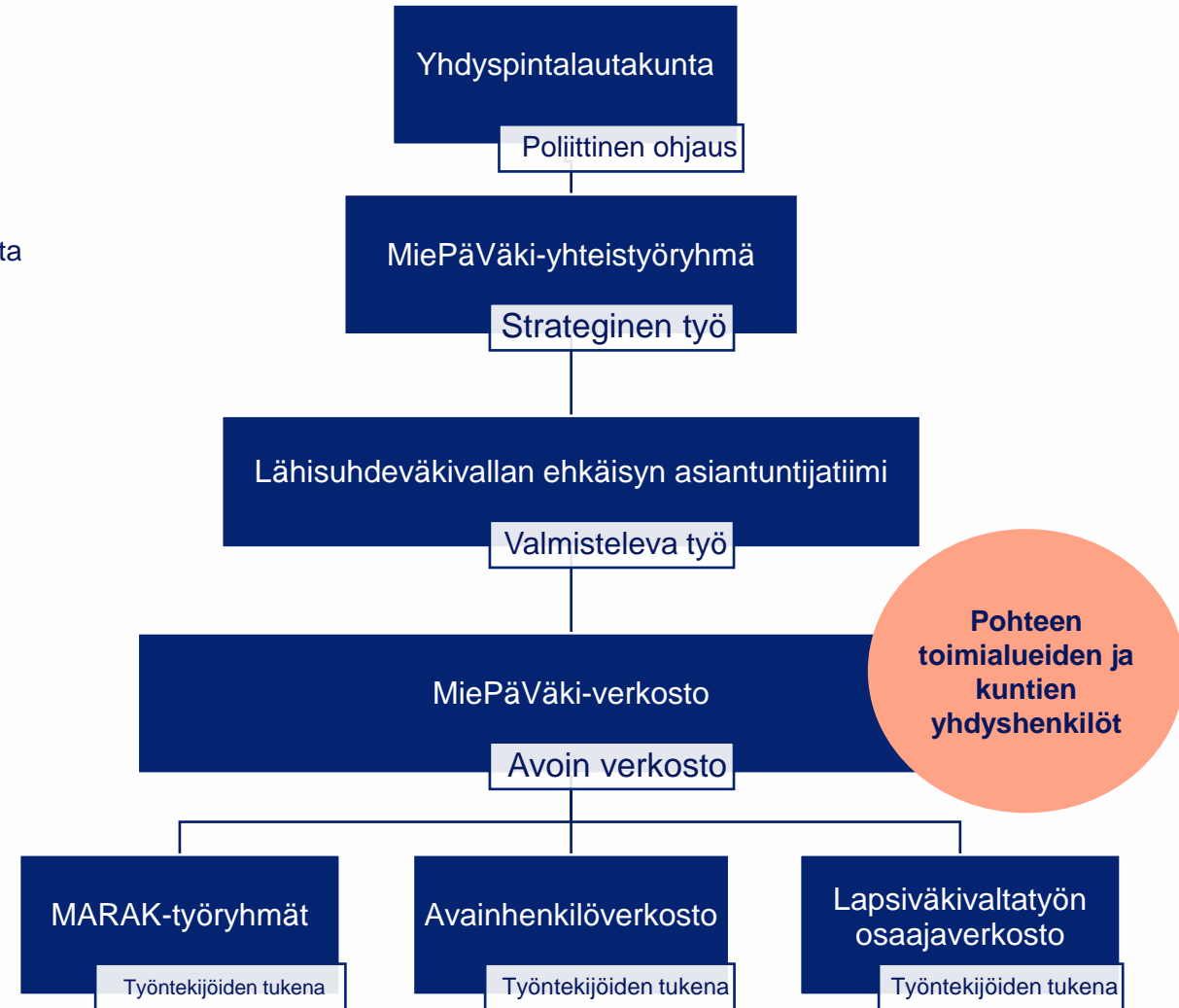
Pohde

Pohjois-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Miten ehkäisemme lähisuhdeväkivaltaa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueella 2024-2025?

Tavoite koordinaation rakenteelle

- Yhdyspintalautakunta/ Poliittinen ohjaus ja linkki päätöksentekoon
- MiePäVäki-yhteistyöryhmä / Valtuustoaloitteen mukainen monialainen yhteistyöryhmä vuosille 2024-2025, jossa on eri sidosryhmien edustajia.
  - Ehkäisevän mielenterveys-, päihde- ja lähisuhdeväkivaltatyön yhteistyöryhmä
  - Osallistuu hyvinvointisuunnitelman ja –kertomuksen ja toimenpideohjelman valmisteluun lähisuhdeväkivallan ehkäisyn asiantuntijatiimin valmistelun pohjalta
- Lähisuhdeväkivallan ehkäisyn asiantuntijatiimi / Operatiivinen valmisteleva tiimi, ei virallisia nimeämiä
  - Tuottaa hyvinvointikertomuksen- ja suunnitelman sekä lähisuhdeväkivallan ehkäisyn toimenpideohjelman sisältöjä.
- MiePäVäki verkosto / Kaikille avoin keskustelufoorumi
  - Ehkäisevän mielenterveys-, päihde- ja lähisuhdeväkivaltatyön -verkosto
- Pohteen toimialueiden ja kuntien lähisuhdeväkivallan ehkäisyn yhdyshenkilöt
  - Välittävät toimialueilla ja kunnissa työntekijöille tietoa koulutuksista sekä työn tueksi tuotetuista materiaaleista.
- Työntekijöiden tukena olevat verkostot ja työryhmät
  - Moniammatilliset riskinarviointi työryhmät (MARAK) ovat osa palveluiden kokonaisuutta, työntekijät voivat konsultoida työryhmiä. Lisätietoa [tästä](#).
  - Lapsiväkivaltatyön osaajaverkosto (Barnahus-hanke koordinoi 2026 asti)
  - Avainhenkilöverkosto (Pilotoidaan 2024 alkaen). Lisätietoa [tästä](#).

Lähisuhdeväkivallan ehkäisyn suunnitelma vuosille 2024-2025

Mitä teemme?	Miten teemme?	Kuka tekee?	Miten arvioimme?
Luomme lähisuhdeväkivallan ehkäisytöiden koordinaation rakenteet	<ul style="list-style-type: none"> Perustamme lähisuhdeväkivallan ehkäisyn asiantuntijatiimin, jossa on monitoimijainen edustus Selvitämme kuntien vastinparit lähisuhdeväkivallan ehkäisytöihin Selvitämme mahdollisuutta lisätä resurssia lähisuhdeväkivallan ehkäisyn koordinaatioon Pohteella 	Pohde, kunnat, muut viranomaiset, kolmas sektori	<ul style="list-style-type: none"> Onko lähisuhdeväkivallan ehkäisyn työryhmä perustettu? Kyllä/Ei Monestako Pohteen kunnasta olemme saaneet vastinparin lähisuhdeväkivallan ehkäisytöihin? Pohde työaikaresurssi; htv
Lisäämme asukkaiden tietoisuutta lähisuhdeväkivaltatyöhön liittyen	<ul style="list-style-type: none"> Tuotamme viestintäsuunnitelman, jonka avulla jaamme tietoa ja järjestämme säännöllisesti kampanjoita sekä tapahtumia Otetaan viestinnässä huomioon sukupuoliin liittyvät erityispiirteet, jotta ilmoituskynnys kaikilla madaltuu. Kokoamme internet-sivun lähisuhdeväkivaltaan ja sen ehkäisyyn saatavasta avusta ja tuesta 	Lähisuhdeväkivallan ehkäisyn asiantuntijatiimi	<ul style="list-style-type: none"> Onko viestintäsuunnitelma tuotettu? Onko internet-sivu lähisuhdeväkivaltaan ja sen ehkäisyyn saatavasta avusta ja tuesta tuotettu? Montako kampanjaa on järjestetty? Monessako tapahtumassa on viestitty lähisuhdeväkivaltatyöhön liittyen? Montako henkilöä tapahtumissa on tavoitettu?
Teemme suunnitelmallista lähisuhdeväkivallan ehkäisytöitä	<ul style="list-style-type: none"> Tuotamme lähisuhdeväkivallan ehkäisyn toimenpideohjelman Teemme toimenpideohjelman suunnitelman tietojohtamisesta Tuotamme palvelupolkukuvauksia lähisuhdeväkivaltaan liittyen 	Lähisuhdeväkivallan ehkäisyn asiantuntijatiimi	<ul style="list-style-type: none"> Onko lähisuhdeväkivallan ehkäisyn toimenpideohjelma tuotettu? Kyllä/Ei Sisältääkö toimenpideohjelma suunnitelman tietojohtamisesta? Kyllä/Ei Onko palvelupolkukuvauksia tuotettu? Kyllä/Ei
Lisäämme ammattilaisten tietoa lähisuhdeväkivaltaan liittyen	<ul style="list-style-type: none"> Kartoitamme ammattilaisten osaamistarpeet Tuotamme koulutussuunnitelman Toteutamme koulutussuunnitelman mukaisia koulutuksia 	Lähisuhdeväkivallan ehkäisyn asiantuntijatiimi	<ul style="list-style-type: none"> Onko ammattilaisten osaamistarpeet kartoitettu kyselyllä? Kyllä/Ei Onko koulutussuunnitelma tuotettu? Kyllä/Ei Montako koulutusta on järjestetty? kpl Moniko ammattilainen on osallistunut koulutukseen? hlö
Laajennamme ja perustamme ammattilaisten työtä helpottavia lähisuhdeväkivaltatyön tuen rakenteita	<ul style="list-style-type: none"> Muodostamme ja koulutamme avainhenkilöverkoston Laajennamme lapsiväkivaltatyön osaajaverkoston koko Pohteen alueelle Laajennamme MARAK –työryhmätoimintaa Pohteen alueella Laajennamme Ankkuri-toimintaa Pohteen alueella. 	Pohde	<ul style="list-style-type: none"> Onko avainhenkilöverkosto muodostettu? Kyllä/Ei Monenko kunnan alueella avainhenkilö-verkosto toimii? Monenko kunnan alueella lapsiväkivaltatyön osaajaverkosto toimii? Monenko kunnan alueella MARAK-työryhmä toimii? Monenko kunnan alueella Ankkuri-toiminta toimii?

Pohde

Pohjois-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Vinkkejä ja ideoita lähisuhdeväkivallan ehkäisyyn

Kokosimme vinkit ja ideat yhteistyökumppaneiden ja asukkaiden avulla

Vinkkejä ja ideoita lähisuhdeväkivallan ehkäisyyn

Mitä asukkaat voivat tehdä?

- Vahvistaa väkivallalta suojaavia asioita omassa ja läheisten elämässä
- Parantaa omien lähisuhteiden turvallisuutta: [linkki](#)
- Opetella tunnistamaan paremmin lähisuhdeväkivalta ja siihen saatava apu, tuki ja palvelut. Esimerkiksi:
  - ✓ Nettiturvakoti: [linkki](#)
  - ✓ Mielenterveystalo: [linkki](#)
- Hakea apua, tukea ja palveluja ajoissa. Esimerkiksi:
  - ✓ Mielenterveystalon omahoito-ohjelmat:
    - Tunne-elämän epävakaas: [linkki](#)
    - Aggressio: [linkki](#)
    - Alkoholinkäyttö: [linkki](#)
    - Parisuhde: [linkki](#)
    - Mustasukkaisuus: [linkki](#)
    - Eroкриisi: [linkki](#)
    - Lapsiin kohdistuva seksuaalinen kiinnostus: [linkki](#)
    - Laittoman kuvamateriaalin käyttäjä: [linkki](#)
    - Lapsen haastava käytös: [linkki](#)
  - ✓ Ensi- ja turvakotien liitto: [linkki](#)
    - ✓ Nettiturvakoti: [linkki](#)
    - ✓ Apua lähelläsi: [linkki](#)

Mitä muut voivat tehdä?

- Kouluttautua lähisuhdeväkivallan puheeksi ottoon, tunnistamiseen ja asukkaan auttamiseen. Esimerkiksi
  - Ensi- ja turvakotien liiton aineisto ammattilaisille: [linkki](#)
  - THL:n väkivaltaihteiset verkkokoulut: [linkki](#)
- Vahvistaa lähisuhdeväkivallan ehkäisyä kunnissa:
  - THL:n verkkosivu: [linkki](#)
  - THL:n Tiedä ja toimi –kortti: [linkki](#)
  - THL:n opas kunnille ja hyvinvointialueille: [linkki](#)
- Vammaisen henkilön mahdollisuus saada nopeasti apua väkivaltatilanteissa sekä kriisiapua. Tiedottamisen lisääminen em. palveluista (Vammaisneuvosto)
- Jokaiselle lapselle ja nuorelle turvallinen aikuinen, jolle voi puhua (vammaisneuvosto)
- Perheiden yhteinen aika, erityisen tärkeää tämä on vammaisten perheissä. Kuntien luoda mahdollisuus perheen yhteisille harrastuksille. (vammaisneuvosto)
- Saavutettava viestintä lähisuhdeväkivallasta (vammaisneuvosto, omaishoitajat)
- Omaishoitajien, avustajien ja ohjaajien koulutus (vammaisneuvosto)
- Tietoa kerättyä yhteen paikkaan, esim. Pohteen www-sivut. Muistettava saavutettavuus ja monikanavaisuus. (vammaisneuvosto)
- Huolinappi Pohteelle, mihin voi ottaa yhteyttä, kun herää huoli itsestä tai läheisestä (vammaisneuvosto)
- Perheneuvolapalvelut (moniammatillinen osaaminen) (vammaisneuvosto)
- Ympäristö ymmärtäisi paremmin erilaisuutta, jotta heitä osataan kohdata oikealla tavalla, ei syrjivällä (vammaisneuvosto)
- Henkilöstön pysyvyys esim. Ikäihmistien palveluissa lisää turvallisuuden kokemusta (vammaisneuvosto)
- Serita-työn avulla ennaltaehkäistään ja vähennetään seksuaalirikoksia: [linkki](#) (lausunto)

Suunnitelman valmisteluun osallistuneet henkilöt ja tahot

Suunnitelmaa on valmisteltu työpajoissa, joita on järjestetty yhteistyökumppaneille sekä kehittämissasiakkaille ja kokemusasiantuntijoille. Suunnitelmaa on käsitelty useissa yhteistyökokouksissa, joiden palautteita on hyödynnetty suunnitelman valmistelussa. Kiitämme kaikkia yhteistyökumppaneitamme, kehittäjäasiakkaita sekä kokemusasiantuntijoita yhteistyöstä.

Iida-Maria Bimberg, Osallisuus-, yhdyspinta- ja hyvinvointikoordinaattori, Pohde

Marja Salonen, Palvelualuejohtaja, Pohde

Einari Viirretjärvi, Työkykykoordinaattori, Pohde

Pohde

Pohjois-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Palautteet ja niihin vastaaminen

Palaute: Suunnitelmassa onnistuneena ja hyvänä pidettiin

- Kokonaisuutena hyvä, kattava kokonaisuus, tärkeää että lähisuhdeväkivallalle on oma suunnitelma
- Keskeiset käsitteet ja määritelmät sekä lainsäädäntö kuvattu hyvin
- Varhaisen puuttumisen sävy
- Erinomaisesti tiivistetty kuvaus lähisuhdeväkivallan ehkäisystä konkreettisesti erilaisten ilmenemismuotojen kautta.
- Käy helposti selväksi mitä kunnilta odotetaan, vastinpariajattelu kannatettavaa
- Selkeä kokonaisuus, lisää ymmärrystä asiaan.
- Sisältää ymmärrettäviä keinoja tunnistaa ongelma ja vaikuttaa asiaan
- Hyvä, että väkivallan monet muodot tuodaan suunnitelmassa esille
- Tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit konkreettisia ja nopeasti luettavassa muodossa. Sivun 15 taulukko lisää selkeyttä.
- Tunnistettu monipuolisesti toimenpiteitä, joiden arvioimiseen on kehitetty konkreettiset mittarit.
- Suunnitelmassa hyviä ja käytännön läheisiä vinkkejä, mitä asukkaat ja muut toimijat tehdä lähisuhdeväkivallan ehkäisemiseksi

Palaute: Miten suunnitelmaa tulisi muuttaa? 1/2

Miten suunnitelmaa tulisi muuttaa? Miten sitä voisi kehittää paremmaksi?	Miten palautteeseen pyritään vastaamaan ja miten huomioitiin suunnitelmassa:
Konkreettinen ja nopea apu. Kovat ja nopeat rangaistukset väkivallan käyttäjille.	Suunnitelmassa mainittujen toimenpiteiden avulla pyritään nopeaan apuun. Hyvinvointialue ei voi vaikuttaa rangaistuksiin tai niiden toimenpanoon.
Suunnitelma ei huomioi erityisryhmiä (kunniaväkivalta, silpominen, pakkoavioliitot) tai eri kulttuureita. Suunnitelmassa tulee huomioida myös vammaiset ja ikäihmiset. Konkreettiset matalan kynnyksen toiminnot suunnitelmaan. Vammaisiin kohdistuvaa väkivaltaa ehkäisisi samana pysyvä ammattilainen asiakaskontakti-tilanteissa.	Nämä kohderyhmät tullaan huomioimaan toimenpideohjelmassa, sekä viestintä- ja koulutussuunnitelmassa. Toimenpideohjelma tulee tarkentamaan tätä suunnitelmaa konkreettisemmalle tasolle.
Kokoaikainen väkivaltatyön koordinaattori puuttuu (THL:n suositus). Suunnitelman toteuttaminen vaatisi kokoaikaisen koordinaattorin.	Lisätty suunnitelman taulukkoon kohta: "Selvitämme mahdollisuutta lisätä resurssia lähisuhdeväkivallan ehkäisyn koordinaatioon Pohteella."
Onko tämä Pohteen asia, kun muutenkin resurssit ovat tiukoilla?	Ovat hyvinvointialueen tehtäviä. Ohjaaviin lakeihin ja sopimuksiin viitataan sivulla 4.
Suunnitelmassa olisi hyvä näkyä, miten lähisuhdeväkivallan taustailmiöitä pyritään selvittämään.	Lisätty toimenpiteeksi "Teemme toimenpideohjelman suunnitelman tietojohdamisesta"
Ankkuri-toiminta olisi hyvä kirjata suunnitelmaan.	Lisätty toimenpiteeksi "Ankkuri-toiminnan laajentaminen Pohteen alueella."
Lähisuhdeväkivallan vastuuhenkilöiden nimeäminen tärkeää. Käytännön toteutus vaikeaa, koska kunnilla erilaiset resurssit ja käytännöt. Pienissä kunnissa pienet resurssit, toive että useita teemoja käsitellään yhdessä työryhmässä.	Haaste tiedostetaan, yhdyshenkilöt on viestinnän näkökulmasta tärkeitä olla. Ehkäisevän mielenterveys-, päihde- ja lähisuhdeväkivaltatyön verkosto mahdollistaa kaikille kunnille useiden teemojen käsittelyn samassa työryhmässä, linkki . Lähisuhdeväkivallan ehkäisyn asiantuntijatiimiin ei haeta edustajaa jokaisesta kunnasta. Lisätty kuva tavoiteltavasta rakenteesta sivulle 14.
Osassa toimenpiteitä uupuu konkreettiset mittarit tarkastelemaan, onko toimenpiteen tavoitteessa onnistuttu. Olisi hyvä pohtia, löytyykö konkreettisesti mitattavia mittareita seurannan tueksi.	Tarkasteltu mittareita taulukossa, lisätty joitain uusia toimenpiteitä ja niihin mittareita. Mittareissa tarkastellaan konkreettisesti mitattavia asioita.

Palaute: Miten suunnitelmaa tulisi muuttaa? 2/2

Miten suunnitelmaa tulisi muuttaa? Miten sitä voisi kehittää paremmaksi?	Miten palautteeseen pyritään vastaamaan ja miten huomioitiin suunnitelmassa:
Viestintäsuunnitelman vastuutahoiksi on nimetty Pohde, kunnat ja järjestöt. Tulisi selkeyttää miten viestintäsuunnitelmaa toteutetaan, verkostoyhteistyössä vai tekevätkö kaikki oman viestintäsuunnitelman.	Taulukkoa päivitetty: viestintäsuunnitelman toteuttaa lähisuhdeväkivallan ehkäisyn asiantuntijatiimi.
Voisiko Serita-työn lisätä vinkkejä ja ideoita lähisuhdeväkivallan ehkäisyyn osioon.	Tehty toivottu muutos
Haluaisimme kuntakohtaista tilastotietoa lähisuhdeväkivallasta suunnitelmaan	Lisätty niiden kuntien kuntakohtaiset tilastot, jotka saatavilla sotkanetistä, suunnitelman liitteissä oleviin taulukoihin.
Suunnitelman taulukon (sivu 15) otsikot ehdotetaan muutettavan: tavoitteet, toimenpiteet, vastuutahot ja toteutumisen seuranta	Tekstissä on pyritty mahdollisimman selkeään kieleen, tästä syystä on päädytty nykyisiin otsikoihin.
Viestinnän ja tiedottamisen kuvaus puuttuu suunnitelmasta. Lisättävä tietoa asukkaille, mistä saavat tarvittaessa palvelut myös kasvokkain kohtaamalla.	Viestintäsuunnitelma on yksi suunnitelman toimenpiteistä. Viestintäsuunnitelmaa päästään tekemään, kun saadaan kokoon monitoimijainen lähisuhdeväkivallan ehkäisyn asiantuntijatiimi. Tämän myötä tulossa myös asukkaille suunnattua tietoa palveluista.
Jatkossa enemmän konkreettisia keinoja auttaa asiakkaita, prosessien kuvausta, matalan kynnyksen palveluita sekä kuvausta henkilöstön osaamisesta sekä resursseista ja vastuista.	Kiinnitetään näihin toiveisiin huomiota seuraavassa suunnitelmassa. Näitä asioita tullaan kuvaamaan lähisuhdeväkivallan ehkäisyn toimenpideohjelmassa, joka tuotetaan monitoimijaisessa lähisuhdeväkivallan ehkäisyn asiantuntijatiimissä
Turvallisuus ja väkivallan ehkäisy tulisi ottaa laajemmin, kunnianhimoisemmin ja rohkeammin tavoitteeksi. Rajautuen pelkästään lähisuhdeväkivaltaan ongelmaksi muodostuu väkivaltailmiöiden päällekkäisyys ja limittyneisyys. Ei ole mielekäästä rakentaa rakenteita ja suunnitelmia pelkästään lähisuhdeväkivallalle.	Tarve tiedostetaan. Resurssien puutteen vuoksi tällä hetkellä näkökulmaa ei ole mahdollista laajentaa laajempaan väkivaltatyöhön. Suunnitelmassa selvitetään mahdollisuutta vahvistaa resurssointia, jolloin näkökulman laajentaminen voisi olla mahdollista.

Pohde

Pohjois-Pohjanmaan
hyvinvointialue

Liitteet

Aikuisten kokema lähisuhdeväkivalta

Tilastot on saatu THL:n Terve Suomi –tutkimuksesta. Kuntakohtaisia tilastoja on pyritty tarkastelemaan, mutta sitä on ollut saatavilla otoskoosta johtuen vain Oulusta vuodelta 2020.

Lähisuhdeväkivallan tai –uhkailun kohteeksi joutuneet Pohjois-Pohjanmaalla vuonna 2020

Kuntakohtaisesti tietoa saatavilla Terve Suomi –tutkimuksen kautta vain Oulusta

	Koko Maa	Pohjois-Pohjanmaa	Oulu
Lähisuhdeväkivallan tai –uhkailun kohteeksi joutuneiden osuus (%), 2020, miehet	1,9	0,9	1,3
Lähisuhdeväkivallan tai –uhkailun kohteeksi joutuneiden osuus (%), 2020, naiset	4,2	5,3	5,2
Lähisuhdeväkivallan tai –uhkailun kohteeksi joutuneiden osuus (%), 2020, yht.	3,1	3,0	3,3
Lähisuhdeväkivallan tai –uhkailun kohteeksi joutuneiden osuus (%), 20-64 -vuotiaat 2020, miehet	2,3	1	1,6
Lähisuhdeväkivallan tai –uhkailun kohteeksi joutuneiden osuus (%), 20-64 -vuotiaat 2020, naiset	5,2	5,7	5,9
Lähisuhdeväkivallan tai –uhkailun kohteeksi joutuneiden osuus (%), 20-64 -vuotiaat 2020, yht.	3,8	3,2	3,7
Lähisuhdeväkivallan tai –uhkailun kohteeksi joutuneiden osuus (%), 65 vuotta täyttäneet, 2020, miehet	0,8	0,2	0
Lähisuhdeväkivallan tai –uhkailun kohteeksi joutuneiden osuus (%), 65 vuotta täyttäneet 2020, naiset	1,8	4,4	3,2
Lähisuhdeväkivallan tai –uhkailun kohteeksi joutuneiden osuus (%), 65 vuotta täyttäneet 2020, yht.	1,4	2,6	1,9

Lähde: Sotkanet/ THL Terve Suomi -tutkimus

Fyysistä tai henkistä lähisuhdeväkivaltaa kokeneiden osuus Pohjois-Pohjanmaalla 2022

Kuntakohtaisesti tietoa ei saatavilla Terve Suomi -tutkimuksen kautta.

	Koko Maa	Pohjois-Pohjanmaa
Fyysistä tai henkistä lähisuhdeväkivaltaa kokeneiden osuus (%), 2022, miehet	5,2	4,8
Fyysistä tai henkistä lähisuhdeväkivaltaa kokeneiden osuus (%), 2022, naiset	8,4	9
Fyysistä tai henkistä lähisuhdeväkivaltaa kokeneiden osuus (%), 2022, yht.	6,8	6,8
Fyysistä tai henkistä lähisuhdeväkivaltaa kokeneiden osuus (%), 2022, 20-64 -vuotiaat, miehet	6,2	5,3
Fyysistä tai henkistä lähisuhdeväkivaltaa kokeneiden osuus (%), 2022, 20-64 -vuotiaat, naiset	10,2	10,7
Fyysistä tai henkistä lähisuhdeväkivaltaa kokeneiden osuus (%), 2022, 20-64 -vuotiaat, yht.	8,2	7,8
Fyysistä tai henkistä lähisuhdeväkivaltaa kokeneiden osuus (%), 2022, 65 vuotta täyttäneet, miehet	2,3	3,3
Fyysistä tai henkistä lähisuhdeväkivaltaa kokeneiden osuus (%), 2022, 65 vuotta täyttäneet, naiset	4,6	4,9
Fyysistä tai henkistä lähisuhdeväkivaltaa kokeneiden osuus (%), 2022, 65 vuotta täyttäneet, yht.	3,6	4.1

Lähde: Sotkanet/ THL Terve Suomi -tutkimus

Lasten ja nuorten kokema fyysinen väkivalta

Taulukoihin on laskettu keskiarvot vuoden 2019, 2021 ja 2023 kouluterveyskyselyiden vastausten pohjalta.

Taulukoihin on merkitty punaisella ne arvot, jotka ylittävät maakunnan keskiarvon.

Osassa kunnissa otokset ovat niin pieniä, ettei tuloksia saada kaikilta vuosilta, tai lainkaan. Kunnissa joissa on vain vähän lapsia, tuloksissa voi eri vuosien aikana olla paljonkin vaihtelua.

Lasten ja nuorten kokema fyysinen väkivalta vanhempien tai muiden huolta pitävien taholta vuonna (%) – keskiarvo vuoden 2019, 2021 ja 2023 kouluterveyskyselyistä 1 / 4

	Koko Maa	Pohjois-Pohjanmaa	Alavieska	Haapajärvi	Haapavesi	li	Kalajoki	Kempele	Kuusamo
4-5.luokan oppilaat tytöt	12,8	12,2	-	13,8	14,3	17	17,4	7.9	12,3
4-5.luokan oppilaat pojat	16,2	17,3	-	20,3	16,5	17,5	22,8	16.5	16
4-5. luokan oppilaat yht.	14,5	14,7	20,5	17,1	15,3	17,2	20,2	12.2	14,1
8-9. luokan oppilaat tytöt	15,2	13,8	-	13,6	16,8	16,2	13	11,9	13,1
8-9. luokan oppilaat pojat	8,8	7,7	-	7,4	10	5,6	9,6	9,9	7,9
8-9. luokan oppilaat yht.	12,2	11	13,9	10,5	13,9	10,4	11,2	11	10.6
Ammatillisen oppilaitoksen 1-2.lk tytöt	9,3	7,9	-	-	-	-	-	-	-
Ammatillisen oppilaitoksen 1-2.lk pojat	5,5	4,7	-	-	-	-	-	-	-
Ammatillisen oppilaitoksen 1-2.lk yht.	6,8	6,1	-	-	6,1 (tietoa vain vuodelta 2023)	-	14,3 (tietoa vain vuodelta 2019)	5,4	6,9
Lukion 1-2.lk tytöt	9,5	8,2	-	-	-	-	-	7,2	-
Lukion 1-2.lk pojat	4,9	4,7	-	-	-	-	-	4,8	-
Lukion 1-2.lk yht.	7,6	6,8	-	4,5	6,4 (vuodelta 2019 ei tietoa)	9,1	5,9	6,7	3

Lähde: Sotkanet/ THL Kouluterveyskysely

Lasten ja nuorten kokema fyysinen väkivalta vanhempien tai muiden huolta pitävien taholta vuonna (%) – keskiarvo vuoden 2019, 2021 ja 2023 kouluterveyskyselyistä 2 / 4

	Koko Maa	Pohjois-Pohjanmaa	Kärsämäki	Liminka	Lumijoki	Merijärvi	Muhos	Nivala	Oulainen	Oulu
4-5.luokan oppilaat tytöt	12,8	12,2	16,9 (vuodelta 2023 ei sukupuoliittaista tietoa)	10,8	32,2 (vuodelta 2021 ei sukupuoliittaista tietoa)	-	11,1	10,8	8,3	9,9
4-5.luokan oppilaat pojat	16,2	17,3	25,6 (vuodelta 2023 ei sukupuoliittaista tietoa)	15,6	21,1 (vuodelta 2021 ei sukupuoliittaista tietoa)	-	18,3	18,6	17,1	15,7
4-5. luokan oppilaat yht.	14,5	14,7	19	13,3	24,9	15,2 (tietoa vain vuodesta 2023)	15,1	14,8	12,6	13,8
8-9. luokan oppilaat tytöt	15,2	13,8	-	10	15,6 (sukupuolittainen tieto vain vuodelta 2019)	-	12,6	9,3	14,4	14,3
8-9. luokan oppilaat pojat	8,8	8,2	-	7,7	12,5 (sukupuolittainen tieto vain vuodelta 2019)	-	6,1	8,5	5,8	8,4
8-9. luokan oppilaat yht.	12,2	11	7,7 (vuodelta 2021 ei tietoa)	8,7	12,8	-	9,6	9,6	10	11,5
Ammatillisen oppilaitoksen 1-2.lk tytöt	9,3	7,9	-	-	-	-	14,6 (sukupuolittainen tieto vain vuodelta 2023)	1,5 (sukupuolittainen tieto vain vuodelta 2023)	-	7,5
Ammatillisen oppilaitoksen 1-2.lk pojat	5,5	4,7	-	-	-	-	7,6 (sukupuolittainen tieto vain vuodelta 2019)	3,5 (sukupuolittainen tieto vain vuodelta 2023)	-	4,9
Ammatillisen oppilaitoksen 1-2.lk yht.	6,8	6,1	-	8,2	-	-	8,4	3,9	6,4	6,3
Lukion 1-2.lk tytöt	9,5	8,2	-	7,5	-	-	-	-	-	9,4
Lukion 1-2.lk pojat	4,9	4,7	-	4,2	-	-	-	-	-	5,4
Lukion 1-2.lk yht.	7,6	6,8	-	5,9	-	-	5,5	4,6	7,3	7,7

Lähde: Sotkanet/ THL Kouluterveyskysely

Lasten ja nuorten kokema fyysinen väkivalta vanhempien tai muiden huolta pitävien taholta vuonna (%) – keskiarvo vuoden 2019, 2021 ja 2023 kouluterveyskyselyistä 3 / 4

	Koko Maa	Pohjois-Pohjanmaa	Pudasjärvi	Pyhäjoki	Pyhäjärvi	Pyhäntä	Raahe	Reisjärvi	Sievi	Siikajoki
4-5.luokan oppilaat tytöt	12,8	12,2	11,6	19,6 (vuodelta 2023 ei sukupuolittaista tietoa)	10,5 (sukupuolittainen tieto vain vuodelta 2023)		12,2	18,2 (sukupuolittainen tieto vain vuodelta 2019)	13,9	14
4-5.luokan oppilaat pojat	16,2	17,3	18	16 (vuodelta 2023 ei sukupuolittaista tietoa)	22,4 (sukupuolittainen tieto vain vuodelta 2023)		17,5	15,6 (sukupuolittainen tieto vain vuodelta 2019)	19,3	23,6
4-5. luokan oppilaat yht.	14,5	14,7	14,7	18,6	10,3	23,2 (vuodelta 2023 ei tietoa)	14,7	14,6	17	18,4
8-9. luokan oppilaat tytöt	15,2	13,8	9,8 (vuodelta 2021 ei sukupuolittaista tietoa)	-	-		15,8	-	6,6	14,7
8-9. luokan oppilaat pojat	8,8	8,2	9,5 (vuodelta 2021 ei sukupuolittaista tietoa)	-	-		7	-	5,9	15,9
8-9. luokan oppilaat yht.	12,2	11	7,5	10,7	13,2	13,6 (vuodelta 2019 ei tietoa)	11,4	7,9	6,3	14,3
Ammatillisen oppilaitoksen 1-2.lk tytöt	9,3	7,9	-	-	-	-	7,2	-	-	-
Ammatillisen oppilaitoksen 1-2.lk pojat	5,5	4,7	-	-	-	-	5,1	-	-	-
Ammatillisen oppilaitoksen 1-2.lk yht.	6,8	6,1	-	-	-	-	5,7	-	-	-
Lukion 1-2.lk tytöt	9,5	8,2	-	-	-	-	6 (vuodelta 2023 ei sukupuolittaista tietoa)	-	-	-
Lukion 1-2.lk pojat	4,9	4,7	-	-	-	-	6,1 (vuodelta 2023 ei sukupuolittaista tietoa)	-	-	-
Lukion 1-2.lk yht.	7,6	6,8	8,1	13,4 (vuodelta 2019 ei tietoa)	-	-	7,3	-	-	-

Lähde: Sotkanet/ THL Kouluterveyskysely

Lasten ja nuorten kokema fyysinen väkivalta vanhempien tai muiden huolta pitävien taholta vuonna (%) – keskiarvo vuoden 2019, 2021 ja 2023 kouluterveyskyselyistä 4 / 4

	Koko Maa	Pohjois-Pohjanmaa	Siikalatva	Taivalkoski	Tyrnävä	Utajärvi	Vaala	Ylivieska
4-5.luokan oppilaat tytöt	12,8	12,2	11 (vuodelta 2023 ei sukupuolittaista tietoa)	17,4 (sukupuolittainen tieto vain vuodelta 2021)	13,1			14
4-5.luokan oppilaat pojat	16,2	17,3	11,5 (vuodelta 2023 ei sukupuolittaista tietoa)	14 (sukupuolittainen tieto vain vuodelta 2021)	23,9			17,9
4-5. luokan oppilaat yht.	14,5	14,7	13,7	10,4	18,5	17,6	14,1 (vuodelta 2023 ei tietoa)	16
8-9. luokan oppilaat tytöt	15,2	13,8	Ei saatavilla	Ei saatavilla	12,8		Ei saatavilla	18,4
8-9. luokan oppilaat pojat	8,8	8,2	Ei saatavilla	Ei saatavilla	9,6		Ei saatavilla	7,9
8-9. luokan oppilaat yht.	12,2	11	10	11,4	11,3	9,1 (tietoa vain vuodesta 2019)	18,4 (vuodelta 2019 ei tietoa)	13,2
Ammatillisen oppilaitoksen 1-2.lk tytöt	9,3	7,9	-	-	-	-	-	-
Ammatillisen oppilaitoksen 1-2.lk pojat	5,5	4,7	-	-	-	-	-	-
Ammatillisen oppilaitoksen 1-2.lk yht.	6,8	6,1	-	3,3 (vuodelta 2023 ei tietoa)	-	-	-	6,1 (tietoa vain vuodesta 2019)
Lukion 1-2.lk tytöt	9,5	8,2	-	-	-	-	-	9,8 (tietoa vain vuodesta 2021)
Lukion 1-2.lk pojat	4,9	4,7	-	-	-	-	-	10,2 (tietoa vain vuodesta 2021)
Lukion 1-2.lk yht.	7,6	6,8	-	-	-	-	-	5,9

Lähde: Sotkanet/ THL Kouluterveyskysely

Lasten ja nuorten kokema henkinen väkivalta

Taulukoihin on laskettu keskiarvot vuoden 2019, 2021 ja 2023 kouluterveyskyselyiden vastausten pohjalta.

Taulukoihin on merkitty punaisella ne arvot, jotka ylittävät maakunnan keskiarvon.

Osassa kunnissa otokset ovat niin pieniä, ettei tuloksia saada kaikilta vuosilta, tai lainkaan. Kunnissa joissa on vain vähän lapsia, tuloksissa voi eri vuosien aikana olla paljonkin vaihtelua, tästäkin syystä raportoidaan kolmen kouluterveyskyselyn keskiarvot.

Lasten ja nuorten kokema henkinen väkivalta vanhempien tai muiden huolta pitävien taholta vuonna (%) – keskiarvo vuoden 2019, 2021 ja 2023 kouluterveyskyselyistä 1 / 4

	Koko Maa	Pohjois-Pohjanmaa	Alavieska	Haapajärvi	Haapavesi	li	Kalajoki	Kempele	Kuusamo
4-5.luokan oppilaat tytöt	24,7	21,6	21,4 (vuodelta 2023 ei sukupuolittaista tietoa)	24,8	23,5 (vuodelta 2023 ei sukupuolittaista tietoa)	25,4	26,1	19,3	22,6
4-5.luokan oppilaat pojat	22,1	19,1	23,8 (vuodelta 2023 ei sukupuolittaista tietoa)	20,4	19,9 (vuodelta 2023 ei sukupuolittaista tietoa)	20,4	23,5	16,2	21,9
4-5. luokan oppilaat yht.	23,4	20,5	24,5	22,9	17,2	21,9	24,8	19,8	22,3
8-9. luokan oppilaat tytöt	40,5	37,3	-	34,1	44,5	39,9	38,6	37,3	36,6
8-9. luokan oppilaat pojat	18,4	15,9	-	14,2	17,3	9,9	14,8	14,7	17,2
8-9. luokan oppilaat yht.	29,8	26,9	31,6	24,1	32,5	23,5	27,8	26,3	27,1
Ammatillisen oppilaitoksen 1-2.lk tytöt	35,7	32,9	-	-	-	-	-	-	31,2
Ammatillisen oppilaitoksen 1-2.lk pojat	13,6	12,7	-	-	-	-	-	-	9,2
Ammatillisen oppilaitoksen 1-2.lk yht.	22,9	21,5	-	15,5	16,7 (tieto vain vuodelta 2023)	-	27,6 (tieto vain vuodelta 2019)	16,7	18,8
Lukion 1-2.lk tytöt	38,5	35,6	-	37,8	-	33,2	34	31,1	34,6
Lukion 1-2.lk pojat	19,1	17,9	-	14,3	-	21,5	23,2	15,6	20,4
Lukion 1-2.lk yht.	30,6	28,5	-	24,3	30,3	27,6	30,4	23	28,5

Lähde: Sotkanet/ THL Kouluterveyskysely

Lasten ja nuorten kokema henkinen väkivalta vanhempien tai muiden huolta pitävien taholta vuonna (%) – keskiarvo vuoden 2019, 2021 ja 2023 kouluterveyskyselyistä 2 / 4

	Koko Maa	Pohjois-Pohjanmaa	Kärsämäki	Liminka	Lumijoki	Merijärvi	Muhos	Nivala	Oulainen	Oulu
4-5.luokan oppilaat tytöt	24,7	21,6	27,3 (sukupuolittainen tieto vain vuodelta 2021)	15,8	29,5 (vuodelta 2023 ei sukupuolittaista tietoa)	-	18,8	20,4	14,5	22
4-5.luokan oppilaat pojat	22,1	19,1	35 (sukupuolittainen tieto vain vuodelta 2021)	17	18,4 (vuodelta 2023 ei sukupuolittaista tietoa)	-	22,2	16,3	15,8	19
4-5. luokan oppilaat yht.	23,4	20,5	22,4	16,5	24,8	21,2 (tieto vain vuodelta 2023)	20,8	18,5	15,3	20,5
8-9. luokan oppilaat tytöt	40,5	37,3	-	32,3	27,5 (sukupuolittainen tieto vain vuodelta 2019)	-	36	31,3	33,4	38,1
8-9. luokan oppilaat pojat	18,4	15,9	-	14	31,3 (sukupuolittainen tieto vain vuodelta 2019)	-	13,4	15,1	13,4	17,2
8-9. luokan oppilaat yht.	29,8	26,9	21,1	22,6	24,9	35,3 (tieto vain vuodelta 2021)	25,3	23,9	23,2	28
Ammatillisen oppilaitoksen 1-2.lk tytöt	35,7	32,9	-	-	-	-	29,3 (sukupuolittaista tietoa vain vuodelta 2023)	27,1 (vuodelta 2019 ei sukupuolittaista tietoa)	-	31,6
Ammatillisen oppilaitoksen 1-2.lk pojat	13,6	12,7	-	-	-	-	17,7 (sukupuolittaista tietoa vain vuodelta 2023)	9,3 (vuodelta 2019 ei sukupuolittaista tietoa)	-	13
Ammatillisen oppilaitoksen 1-2.lk yht.	22,9	21,5	-	27	-	-	21,1	13,1	33,1	23,1
Lukion 1-2.lk tytöt	38,5	35,6	-	31,6	-	-	31	35,7	39,6	36,8
Lukion 1-2.lk pojat	19,1	17,9	-	16,5	-	-	16,9	25	17,6	19,4
Lukion 1-2.lk yht.	30,6	28,5	36	24,1	-	-	24,2	24,9	29,4	29,9

Lähde: Sotkanet/ THL Kouluterveyskysely

Lasten ja nuorten kokema henkinen väkivalta vanhempien tai muiden huolta pitävien taholta vuonna (%) – keskiarvo vuoden 2019, 2021 ja 2023 kouluterveyskyselyistä 3 / 4

	Koko Maa	Pohjois-Pohjanmaa	Pudasjärvi	Pyhäjoki	Pyhäjärvi	Pyhäntä	Raahe	Reisjärvi	Sievi	Siikajoki
4-5.luokan oppilaat tytöt	24,7	21,6	22,1	22,3 (vuodelta 2023 ei sukupuolittaista tietoa)	16,9 (vuodelta 2019 ei sukupuolittaista tietoa)	-	21,3	-	18,6	27,8
4-5.luokan oppilaat pojat	22,1	19,1	16,7	28 (vuodelta 2023 ei sukupuolittaista tietoa)	19,3 (vuodelta 2019 ei sukupuolittaista tietoa)	-	19	-	20,1	18,5
4-5. luokan oppilaat yht.	23,4	20,5	19,7	27	15,5	23,4 (vuodelta 2023 ei tietoa)	20,7	18,3	19,3	23,8
8-9. luokan oppilaat tytöt	40,5	37,3	34,3	37,2	35,1 (vuodelta 2023 ei sukupuolittaista tietoa)	-	35,9	34,4 (sukupuolittainen tieto vain vuodelta 2021)	27,5	41,7
8-9. luokan oppilaat pojat	18,4	15,9	10,6	21,1	19 (vuodelta 2023 ei sukupuolittaista tietoa)	-	14,2	22,9 (sukupuolittainen tieto vain vuodelta 2021)	9,1	19,4
8-9. luokan oppilaat yht.	29,8	26,9	22,4	29	26,8	27,1	25,4	21,1	18,2	30,5
Ammatillisen oppilaitoksen 1-2.lk tytöt	35,7	32,9	-	-	-	-	39,3	-	-	-
Ammatillisen oppilaitoksen 1-2.lk pojat	13,6	12,7	-	-	-	-	15,9	-	-	-
Ammatillisen oppilaitoksen 1-2.lk yht.	22,9	21,5	16,7 (tieto vain vuodelta 2019)	-	-	-	23,7	-	-	27 (vuodelta 2021 ei tietoa)
Lukion 1-2.lk tytöt	38,5	35,6	-	48,7 (tieto vain vuodelta 2021)	-	-	36,6	-	-	-
Lukion 1-2.lk pojat	19,1	17,9	-	25,8 (tieto vain vuodelta 2021)	-	-	17,3	-	-	-
Lukion 1-2.lk yht.	30,6	28,5	21,8	31,1	21,1	-	29,8	28 (vuodelta 2019 ei tietoa)	19,8	32,8 (vuodelta 2021 ei tietoa)

Lähde: Sotkanet/ THL Kouluterveyskysely

Lasten ja nuorten kokema henkinen väkivalta vanhempien tai muiden huolta pitävien taholta vuonna (%) – keskiarvo vuoden 2019, 2021 ja 2023 kouluterveyskyselyistä 4 / 4

	Koko Maa	Pohjois-Pohjanmaa	Siikalatva	Taivalkoski	Tyrnävä	Utajärvi	Vaala	Ylivieska
4-5.luokan oppilaat tytöt	24,7	21,6	17 (vuodelta 2023 ei sukupuolittaista tietoa)	13 (sukupuolittainen tieto vain vuodelta 2021)	23,1	-	-	24,5
4-5.luokan oppilaat pojat	22,1	19,1	20,4 (vuodelta 2023 ei sukupuolittaista tietoa)	17,5 (sukupuolittainen tieto vain vuodelta 2021)	22,3	-	-	20,9
4-5. luokan oppilaat yht.	23,4	20,5	19,2	15,8	22,8	24,7	15,9 (vuodelta 2021 ei tietoa)	22,8
8-9. luokan oppilaat tytöt	40,5	37,3	41,1	37,9	40,1	-	-	40,8
8-9. luokan oppilaat pojat	18,4	15,9	13,9	24,7	17,9	-	-	19,2
8-9. luokan oppilaat yht.	29,8	26,9	27,3	31,4	28,8	24,9	28,7 (vuodelta 2019 ei tietoa)	30,3
Ammatillisen oppilaitoksen 1-2.lk tytöt	35,7	32,9	-	-	-	-	-	-
Ammatillisen oppilaitoksen 1-2.lk pojat	13,6	12,7	-	-	-	-	-	-
Ammatillisen oppilaitoksen 1-2.lk yht.	22,9	21,5	-	12	-	-	-	24,4 (vuodelta 2023 ei tietoa)
Lukion 1-2.lk tytöt	38,5	35,6	-	-	-	-	-	37,6
Lukion 1-2.lk pojat	19,1	17,9	-	-	-	-	-	18,6
Lukion 1-2.lk yht.	30,6	28,5	15,7 (vuodelta 2019 ei tietoa)	-	-	20 (tieto vain vuodelta 2019)	30 (tieto vain vuodelta 2021)	29,5

Lähde: Sotkanet/ THL Kouluterveyskysely

Kiitos yhteistyöstä

